

Бурят-Монголой АССР-эй Гүрэнэй 1949 оной бюджет тухай ба БМАССР-эй 1948 оной бюджетэй гүйсэдхэл тухай

БМАССР-эй финансуудай Министрын уялгы дүүргэгшэ нүхэр А. И. УСАЧЕВОЙ элидхэлнэ

БМАССР-эй 1948 оной бюджетэй гүйсэдхэлэй дүнгүүд

Нүхэд депутадууд! Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын Министрүүдэй Совет болбол БМАССР-эй 1949 оной гүрэнэй бюджетэ ба 1948 оной бюджетэй гүйсэдхэл тухай тоосоо республикын Верховно Соедэй үзэмжэдэ ба баталамжада табина.

Дайнай үүлэй сталинска табанжалы болзорхоонь онд дүүргэтын түлөө тэмсэл дундуур туйлдаан советскэ арадай элитэ ехэ илалтануудай оршон байдал соо 1948 оной бюджет гүйсэдхэгдээн байна.

1948 ондо арадай ажахын түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд коммунизм тээш манай ороной хэлбэршэгүйгөөр зорижо ябанин харуула, советскэ хүнүүдэй ажалай героическа баатаршалганууд тухай, манай бүхэ илалтануудыг зоригжуулаша ба эмхидхэгшэ — Ленин — Сталиной партинь хэзэн угаа гэх хүдэлмэри тухай хэлэнэ.

Дам сааша ажахын байгуулалтын хамаг бүхэ халбаринуудта советскэ арадай туйлаан илалтанууд тухай, картонна системэ болуула гэхэн парти ба правительствын тогтоолой айхабтар ехэ үргэ тухай хэлэлдэ, элидхэлнэ ниггээ үргэлжэлүүлэнэ.

—Манай большевистскэ партинь сэсэн мэргэн хүтэлбэридэ, манай агууежэ вождь ба багша нүхэр Сталиной урда эдэ бүхэ илалтануудайнгаа түлөө уялгатай байнади. (Алга ташалганууд).

1948 он манай республикада ойн баярай жэл байгаа.

Бурят-Монголой АССР-эй 25 жэлэй оёе тэмдэглэхэ зуураа, Бурят-Монголой ажалшад нүхэр Сталинда бэшгэ эльгээжэ, табанжэлэй шиндэхэ гурбадахы жэлэйнь түсэбэ болзорхоонь урил дүүргэгшэди гэхэн уялга абаа хэн.

Энэ уялга дүүргэгдээн байна. Бурят-Монголой АССР-эй промышленна предпритинууд жэлэйнгэ түсэбэ валова продукция гаргаха талаар — 109.6 процент дүүргэбэ. 1947 ондо орходоо 20.2 процент ехэ, мүн дайнай урла тээхи 1940 онойхидо орходоо 59.7 процент ехэ продукция 1948 ондо гаргагдаба.

Республикын колхозно таряшад 1948 ондо мүү бэшэ үмгаса ургуулаад, хүдөө ажахын продуктуудыг тушааха талаар прүрэнгэйгөө сар соогоо тоосоо, бүхэ адуу малай тоо толгойн ургалтыг хангаан байна.

1948 ондо республикын ажалшадый культура ба материальна тэнгилэн байдалын хэлбэршэгүйгөөр урғанан ба шэнэ шатада үргэгдээн байха юм.

Бурят-Монголой АССР-эй Гүрэнэй бюджет 1948 оной турша соо эршын талаар 215 миллион 19 мянган түхэриг сумматайгар гэхэ ү, али гаргашануудта орходоо 11 миллион 262 мянган түхэриг үлүтэйгээр (бюджет дотор тусгаар хараалагдаан резервүүдэ тоололсонгүйгөөр) гүйсэдгэдээн байна.

Бюджеттэ оршоо оруулха хэдэ

БМАССР-эй 1949 оной Гүрэнэй бюджет

Нүхэд депутадууд! Танай түэмэжэ ба баталамжа дээрэ табигдаан Бурят-Монголой АССР-эй 1949 оной Гүрэнэй бюджет хадаа оршоо ба гарашын талаар 230 миллион 15 мянган түхэриг хэмкээтэй аад, 1950 оной январин 1-дэ түлээ мүнгэниин 3 миллион 30 мянган түхэриг болохоор зохогдобо. Ингээд бай-

хэдэн зүйлүүд үлүлэн дүүргэгдэ. Жэшэнь гэр байрын-коммунальна ажахыаа олзо оруулха гэхэн жэлэй номоллог 123,3 процент, зарим операцинуудхаа оршоо налог — 122,6 процент, улад зонхоо абтаха олзын налог — 114,9 процент, хүдөө ажахын налог — 192 процент, гүрэнэй урьһаламжануудыг тараала — 115,3 процент дүүргэгдээн байгаа.

Зүгөөр оршоо оруулха гэхэн зарим статьянууд дүүргэгдэгүй байшоо. Эрьсэбэй абтаха налогхоо оршоо хубинь мүн байһан 8 миллион 437 мянган түхэриг республикын бюджеттэ дутуу оробо. Бурят-Монголой АССР-эй промышленна предпритинууд болон организацинууд бюджетэй үмэнэ өөһдөнгөө уялгануудыг оройдоо 59,4 процент дүүргээн байха юм.

БМАССР-эй нотагай ба эдэе хоолой промышленностин Министрствонүүдэй предпритинууд хүдэлмэрингөө показателнуудыг тоогой талаар болон илангаяа шарнарай талаар хайжаруулха шатаагүй, мүн тэршэлэн бюджетэй үмэнэ уялгануудаа дүүргэгүй байха юм.

Унгэрэгшэ жэлдэ социальна-культурна хэмжээ ябуулануудыг финансирвалхын тулада мүнгэ гаргашалгань БМАССР-эй бюджет дотор 75 шахуу процентые эзэлэн байгаа. Эдэ хэмжээ-ябуулануудта 1947 онойхидо орходоо 13 миллион 530 мянган түхэриг үлү гаргашалагдаба.

Республикын арадай ажахыг финансирвалхын тулада бүхэ бюджетэй 12 процентн гэхэ ү, али 27 миллион 479 мянган түхэриг гаргашалагдаа. Энэ хадаа жэл соо зорюулагдан мүнгэнэй 100 процентн болоно.

Гүрэнэй захиргаанай органуудыг барихын тулада мүнгэ гаргашалга 1948 ондо бүхэ жэлэйнгэ номоллогын 98,8 процент болоһон гэхэ ү, али 1947 онойхидо орходоо 2 миллион 200 мянган түхэригөөр бага болоһон байба. Энэ хадаа гүрэнэй аппаратыг сомордохко ба гаргашынь багадаа тушаа хэгдээн хүдэлмэриг гэршэлнэ.

Мүн тинхын хажуугаар социальна-культурна ба бусад хэмжээ ябуулануудта мүнгэ гаргашалга хэрэг мүнөө хүрэтэр гуримтай болгодоодүй байһынь тэмдэглэхэ шухала. Республикын финансова органууд ба нотагучулай ажалшадый депутадуудай Соедүд болбол 1948 оной түршын хахад жэл соо мүнгэн зөөри элсүүдхэ түсэбэ дүүргээн болобошье, хоердох хахад жэл соо үри доемхо усадхаха ябдалыг хангаагүй байгаа. Илангаяа Яруунын, Кударын, Түнкэний, Хэжэгийн, Баргажанай, Бичурын, Тарбагатайн аймагууд гэгдэжэ, тэндэ финансова хүдэлмэриг хүтэлбэрилхэ хэрэг үнгэрэгшэ жэлдэ даншы хангалтайгөөр табигдаан байба.

Нүхэд депутадууд, Бурят-Монголой АССР-эй 1948 оной бюджетэй гүйсэдхэлэй тобшо дүнгүүд нимэ байна гэхэ.

БМАССР-эй 1949 оной Гүрэнэй бюджет

хадаа тус бюджет өнэ жэлдэ манай республикын арадай ажахыг хөгжөөх түсэбтэй таарчлан зохогдоһон байна бишу. Бурят-Монголой АССР-эй 1949 оной Гүрэнэй бюджетэй тоо бүхэниин манай республикын культура ба экономика хэлбэрлэтгэгүйгөөр саашадаа дэбжүүлжэ байһаныг гэршэлнэ.

а) БМАССР-эй 1949 оной Гүрэнэй бюджетэй орошонууд

Бурят-Монголой АССР-эй 1949 оной Гүрэнэй бюджеттэ гол ехээр ороуула зүйлүүдынь доро

Table with 2 columns: Description of budget items and their values in million rubles. Items include taxes, salaries, and various administrative expenses.

Эндэ хэлэгдээн тоо мэдээнүүд дээрээ харахада бюджеттэ олзо

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН“ 1949 оной апрелин 14, 2.

түхэриг хуби оруулхаар хараалагда.

Унгэрэгшэ жэлдэ үйлдбэрилэн бүтээхэ ба худалдаанда гаргаха гэхэн тогтоогдомол түсэбүүдэ дүүргэгүй байһан дээрээ союзна ба нотагай промышленностин предпритинууд болон манай республикын худалдаа наймаанай организацинууд союзна бюджеттэ нилээд ехэ мүнгэ дутуу үгэбэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тэрээн дээрээ Бурят-Монгол АССР-эй бюджеттэ орошоо эрьсэбэй абтаха налогхоо хуби болгогдожо оруулагда 12 миллион 400 мянган түхэриг дутуугаар оробо.

Иймэ ехэ мүнгэнэй дутуу суглуулагдаһанай түлөө эзмэтэй предпритинууд гээд, ликеро-архин завод, мяханай-консервн комбинат, пивын завод, Маслопромой трест, рыбсбыт, нотагай промышленностин ба промкооперацин предпритинууд болоно.

Удаа тэнь нүхэр Усачев болбол бюджетэй үмэнэ уялгануудаа дүүргэгүй байһан худалдаа наймаанай организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэ шүүмжэлнэ; зарим промышленна предпритинуудай зүгөө мүнгэ түлэгшын заршамыг эдэбэн ябдалуудыг тэмдэглэнэ, мүн тэршэлэн «Востокзатерно-гой» системн хэдэ хэдэн ажахын органууд болон промкооперацин предпритинууд налогой тоосоо хаха саг соонь шарнарайтайгаар хангалтагүй байһан тухай анхарал хандуула. Баһа Бурмонкоопсоюзы системээр хүдөө нотагай худалдаа наймаа хэжэ бирангүй. Бурьболовпотребсоюз, ой модоной ажахын управлени үшөө муугаар хүдэлмэрилэн занда гэжэ хэлэнэ. Профсоюзно-ведомственнэ кинонууд мүнгэ-суглуулха түсэбэ дүүргэгүй байшоо. Саашан элидхэлнэ ниггээ хэлэ:

—Бурят-Монголой АССР-эй 1949 оной бюджеттэ гүрэнэй предпритинуудта 11 миллион 774 мянган түхэриг олзооо хуби болгогдожо оруулагдаха еһотой гэжэ хараалагдаа. Проектээр хараалагдаһан энэ сумма хүсэд дүүргэгдэжэ шалагдаха юм. Тэрэниин дүүргэхын тулада промышленна предпритинууд болон худалдаа наймаанай организацинууд хүдэлмэрингөө шарнарыг хайжаруулха тухай тусгаар анхарал хандуулха еһотой. Ажалшадый депутадуудай нотагай Соедүдэй зорилго хадаа нотагай ба эдэе хоолой промышленностин, олзборилгын ба эд хэрэгшэдэй кооперацинуудай предпритинуудай бүтээн гаргажа байһан продукцинь шарнарыг хайжаруулха ба тэдэнэй хүдэлмэрин дутуунуудыг эрид шууд зайлуулхын тулада тэдэнэй үйлдбэрилгын финансова ажал-ябуулгын хойнооо хиналта шалгалтыг шагнагдаха ябдал болоно.

Республиканска мэдэлэй нотагай предпритинүүд ба ажахын органууд бюджетэй үмэнэ уялгануудаа дүүргэгүй байшоо. Юундэб гэжэлдэ, үйлдбэрилгөө программые дүүргэгүй ба шарнарай показателүүдэй талаар ехээр гэгдэһэн байха юм. Энэ хадаа БМАССР-эй нотагай промышленностин Министр нүхэр Гурьяновта тусгаар харюусалга тохожо, өөһдөнгөө мэдэлдэ байһан предпритинуудай үйлдбэрилгын финансова ажал-ябуулгыг хайжаруулха тушаа эрид шанга хэмжээ абалхынь эринэ.

Мүн тэршэлэн эдэе хоолой промышленностин Министрствын предпритинууд бүхыдөө бюджетэй үмэнэ уялгануудаа гүйсэдхөгүй байба. Эндэ пивын завод ба аймпищекомбинатууд дан ехээр гэгдэбэ. Тинхэ зуураа, тус Министрствын системэдэ үйлдбэрилгөө программые 136,3 процент хүрэтэр, мүнгэ хуряан нөөхэ түсэбэн 208 процент хүрэтэр ба бюджетэй үмэнэ уялгала 127,9 процент хүрэтэр үлүлэн дүүргээн кондитерска фабрика мэтын тимэ түрүү предпритинууд бии. Энэ фабрика дээрэ бэлэн болоһон продукцинь үнэ сэн химдарһан, продукцинь шарнарай хайжарһан ба ассортиментнэ ехэ болоһон, стахановска методүүд нэбтэрүүлэгдэһэн ба ажалай бүтээжэ ехэ болгогдоһон байха юм. БМАССР-эй эдэе хоолой промышленностин Министрство хадаа кондитерска фабрикын кол-

лективэй хүдэлмэрин дүй дүршэлыг шэнжэлэн үзэхэ ба тэрэниин өөһдөнгөө мэдэлдэ байһан бүхы предпритинуудай дунда үргэһөөр тарааха зэрэгтэй.

БМАССР-эй Верховно Соедэй II ба III сессинүүд болбол аймагуудай ба гороудуудай промышленностин ажал-ябуулга тухай анхаралаа ехээр табихан байгаа. Тээд мүнөө энэ сессин дээршье тус асуудалда тогтожо хэлэхэ ушар гарана, юундэб гэхэдэ, аймагуудай промышленностин үйлдбэрилгөө түсэбэ дүүргэхын талаар угаа холно хожомдожо ябаһан зандаа.

Хэдэ хэдэн аймпрокомбинатуудай тэсэшэгүйгөөр гэгдэһэнэйнь гол шалтагаан юуб гэжэлдэ, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэд нотагай ресурсуудыг үргэһөөр ба зүбөөр хэрэгшэ тушаа мүнөө хүрэтэр хэмжээ абаагүй, харин иматга фондоодоо түхэй эд хэрэгшэ ажаллаха гэжэ болдог байна.

Аймагуудай эдэе хоолой промышленностин, Бурмонторгын худалдаа наймаанай организацинуудай, столонуудай трестын столонуудай ба чайнойнуудай, мүн тэршэлэн БМАССР-эй Министрүүдэй Соедэй дэргэдхэн автотранспортин Управлениин болон нотагай тилишын промышленностин Управлениин предпритинуудай ажахын ябууланууд дээрэ тогтожо хэлэхэдэ, элидхэлнэ болбол эдэ организацинуудыг бюджеттэ ехээн мүнгэ дутуугаар үгэхэ ябдалда хүргэһэн хэдэ хэдэ дутуунуудыг тэмдэглэн байгаа.

Удаа тэнь нүхэр Усачев ниггээ хэлэ:

— Республиканска ба аймагуудай мэдэлдэ байгаа нотагай предпритинууд хадаа москвоско түрүү предпритинуудай түсхээр эрьсэдэ байгаа мүнгэнэй эрьелтыг түргэдхэ болон бюджеттэ хэрэгтэй нилээд ехээн мүнгэ сүлөөлхын тулада бага бэшэ арга боломжотой ба резервүүдтэй байна. Тээд манай республикын хэдэ хэдэн предпритинуудта эрьсын мүнгыг мүнөө хүрэтэр буруугаар хэрэгшэдэ ба хубаадаг байха юм. Энэ талаар БМАССР-эй Министрүүдэй Соедэй дэргэдхэн нотагай тилишын промышленностин Управлениин ажал-ябуулгыг тусгаар тэмдэглэхээр байна.

Энэ Управлениин ой модоной предпритинуудта эрьсэдэ абаха мүнгэн зөөрин түсэбтэ нормативн 620 мянган түхэриг хайжаран тогтоогдонхой. Тээд, болото дээрэ эрьсэдэ байгаа мүнгэниин дунда жэшээгээр жэл соо 1 миллион 608 мянган түхэриг болжо, тэрэниин бүтүүхын тулада 1949 оной январин 1 болотор 743 мянган түхэриг үри доемхо ороһон байба. Бэлэн продукцинуудай нормативнаа ехээр үлэһэн дээрээ, мүн «дебиторско» үри доемхо гаралан дээрээ болжо эрьсын мүнгэн зөөринүүдэй дилэнхи хубинь мин хэбтэжэ байгаа.

Эрьсэдэ байгаа мүнгэн зөөриг ахир тулуураар хэрэгшэдэ ба тэдэниин дэмэ хэбтүүлэн, мүн тэршэлэн бэлэн болоһон продукцине худалдаанда гаргаха ябдалыг сар үргэлжэ хаатуулдаг ушарнууд дээрээ ой модоной промышленностин предпритинууд финансова талаар ехээн бэрхшээлдэ ороод байна гэжэлдэ.

Эрьсэдэ байгаа мүнгэн зөөрин түсэбтэ эрьелтыг эбдэхэ ябдалууд мүн бусад промышленна предпритинуудыг ажал-ябуулгада заншал болонхой.

Бурят-Монголой АССР-эй промышленна предпритинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд болбол эрьсэдэ байгаа мүнгэн зөөрин эрьелтыг түргэдхэн ба бюджеттэ хэрэгтэй хэдэн зуугаад мянган түхэригэ буулахын тулада бии бүхы резервүүдыг элирүүлэн олзо ба ашгал хэрэгшэ еһотой.

Гүрэнэй бюджеттэ оршоо оруулха шухала зүйл болбол уялгата ба найн дуранай түлбэрилүүдэй талаар улад зонхоо сугларха мүнгэн зөөри болон.

1948 ондо улад зонхоо абтаха налогчууднаа оршоо олзонууд БМАССР-эй гүрэнэй бюджет дотор 119,4 процент дүүргэгдээн хэн. Сэлэнгын, Мухаршэбэрий, Кабанскын, Байкало-Кударын гэхэ мэтын аймагууд налоговой хүдэлмэринг хайжаруулжа шатаад, мүнгэн зөөри элсүүлжэ квартална түсэбүүдэ сар үргэлжэ үлүлэн дүүргэнэ. Мүн тинхын хажуугаар Яруунын, Кударын, Тарбагатайн, Түнкэний, Эдэйн аймагуудай финансова органууд хангалтайгөөр хүдэлмэрилжэ байхадан, тэндэхэ ажалшадый депутадуудай аймагуудай Соедүдэй гүйсэдхэлүүд налоговой хүдэлмэринэ тоо дутамагаар хүтэлбэрилэн байгаа.

БМАССР-эй финансуудай Министрство болбол налоговой хүдэлмэрин эмхидхэхэ талаар дутуунуудаа үшөө зайлуулаагүй байһан болобошье, энэ жэлдэ тэдэ бүхы зайсуулха тушаа хэмжээ абажа байна гэжэ хэлэхэ шухала.

Улад зонхоо абтаха гүрэнэй налогчууднаа оршоо хуби болжо, 60 миллион 237 мянган түхэриг, нотагай налогчуудта 29 миллион 17 мянган түхэриг, мүн тэршэлэн гүрэнэй урьһаламжанууднаа хуби оруулжа 44 миллион 896 мянган түхэриг олзо оруулха гэжэ БМАССР-эй 1949 оной Гүрэнэй бюджет дотор хараалагдаа.

Эдэ олзо оруулгыг амжалтайгаар дүүргэхын тулада ажалшадый депутадуудай нотагай Соедүд болон финансова органууд налоговой хүдэлмэринг шарнарыг хайжаруулха, мүнгэн түлбэрил заршамыг шагнагдаха, советскэ хуулинуудыг наринаар сахиха зэрэгтэй. Тингэжэ гүрэнэй налогууд болон найн дуранай түлбэрилүүдээр олзо оруулха гэжэ хараалагдаһан түсэбэ дүүргэхэ еһотой.

1948 ондо ажалшадый дунда гүрэнэй урьһаламжануудыг тараалаар мүнгэ оруулжа хараалагдаһан суммаһаа 8 миллион 695 мянган түхэригөөр үлүлэн гарайһан байгаа.

Ажалшадый материальна тэнгилэн байдалай хэлбэршэгүйгөөр дэбжээжэ байһанай үндэһөөр 1948

ондо республикын сберкассануудта хадагалха мүнгэн ехээр орожо түгэлжэлөө хэн. Унгэрэгшэ жэлдэ Бурят-Монголой АССР-эй ажалшадый нөөсөлгын кассануудта хадагалһан мүнгэнэй сумма 7 миллион түхэригөөр ехэ болоод, 1949 оной январин 1-дэ 40 миллион түхэригөөр үлү гарайһан байгаа.

Республикын сберкассануудай ажал-ябуулгын ехээн дутуун гэхэдэ, хэлхэе холбооной предпритинуудай дэргэдэ байдаг агентскэ кассануудай тулаар хүдэлмэрилдэ ябадал болоно. СССР-эй хэлхэе-холбооной Министрствын БМАССР-тэхэ Управлени (нүхэр Пелипасов) агентскэ сберкассануудай хүдэлмэрин эрид шууд хайжаруулхань шухала.

Республикын гүрэнэй страхованин органууд мүнгэн зөөри элсүүлжэ жэлэйнгэ түсэбэ оройдоо 52,5 процент дүүргээн байба. Хэдэн жэл удаагаар гэгдэжэ ябаһан участогын найн дуранай страховани болоно. Тэрэнэй түсэб кварталнаа кварталда дүүргэгдэһэнгүй.

Ажалшадый депутадуудай нотагай Соедүд болон финансова органууд хадаа гүрэнэй страхованин органуудай хүдэлмэрин хойнооо хиналта шалгалтыг шагнара табиха, хүдэлмэре хайжаруулхадан, илангаяа найн дуранай страхованине дэргэдхэдэнь туһаламжа үзүүлжэ зэрэгтэй.

б) БМАССР-эй 1949 оной Гүрэнэй бюджетэй гаргашанууд

Бурят-Монголой АССР-эй 1949 оной арадай ажахын түсэбтэй зохицуулан республикын Гүрэнэй бюджеттэй гол ехэнхи хубинь арадай ажахыг болон социальна-куль-

турна хэмжээ-ябуулануудыг финансирвалхын тулада зорюулагдаха байна. Тэрэн доро дурсагдаһан тоо мэдээнүүд дээрээ харагдаһан гээбэл:

Table with 4 columns: Item description, 1948 value, 1949 value, and change. Items include various budget categories like taxes, salaries, and administrative expenses.

Арадай ажахыг финансирвалха тухай

Арадай ажахыг финансирвалхын тулада манай республикын 1949 оной бюджет дотор 25 миллион 894 мянган түхэриг гаргашалагдахар хараалагдаба. Тинхэд капитална-вложенидэ 4 миллион 944 мянган түхэриг мүнгэн номоллодохо гэжэ ханаашалагдаа, тэрэ тоодо бюджет сооһоо 3 миллион 660 мянган түхэриг ба ажахын органуудай өөһдэнь мүнгэн 1 миллион 284 мянган түхэриг гараха болоно.

Республиканска мэдэлэй ажахын органуудай предпритинуудай эрьсын мүнгэн зөөрин нормативуудай ургалтань 4 миллион 632 мянган түхэриг болохоор ханаашалагдаба, тэрэ тоодо бюджет сооһоо 631 мянган түхэриг ба предпритинуудай болон ажахын органуудай өөһдэнь ресурснууднаа 4 миллион түхэриг гараха юм.

Промышленна Министрствонүүдэй ба Управленинүүдэй шухала зорилгон юу байһаб гэхэдэ, мүнөө өөһдөнгөө мэдэлдэ байһан предпритинуудта товар-материальна үнэтэ зөөринүүдэй запасуудыг тогтоогдомол нормативуудай зохицуулан гуримтай болгохын түлөө эрид шууд тэмсэхэ ябадал болоно.

Предпритинуудай ба ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд бюджеттэ абтаһан эрьсын мүнгыг хэрэгшэ ба хубаарилан табиха ябдалыг хайжаруулхань шухала.

Финансова органууд болон банкнууд хадаа предпритинуудай болон ажахын органуудай хүдэлмэрин хойнооо мүнгөөр хиналта табиха хэрэгыг шагнагдаха уялгатай.

ВКП(б)-гэй Центральна Комитетдэ ба нүхэр Сталиной өөһнэ заабарин еһоор арадай ажахын угаа ехэ хэмжээ-ябуулга бөлүлгэгдэжэ байна гэбэл; промышленностыда ба транспортта гүрэнэй дотаци үгэхэ системэ гол түлэб 1949 ондо ба 1950 ондо хүсэд болуулагдаха байна.

СССР-эй Правительство болбол 1949 ондоо эхиджэ, шэнэ оптово

сэнгүүдэ болон мүн тэршэлэн транспорт дээрэ ашаа шэрэлгээр шэнэ тарифуудыг бии болгохо тухай шиндэхэбэри гаргаба. Тинхэ зуура, промышленностин зарим халбаринуудай продукцида оптово сэнгүүдэ ондоо болгохо ябадал рознично сэнгүүдэ бага болгохо ба эрьсэбэй абтаха налог дээрээ хэгдэхэ юм.

Үнэ сэнгүүдэ саашадаа химдруулһанай үндэһэ луури дээрэ шэнэ оптово сэнгүүдэ тогтоолохо хадаа промышленностин ба транспортин олзонхы предпритинууд дээрэ олзо оруулха ябдалыг хангаха болон гүрэнэй дотаци үгэхөөр мүнгэ доомлох ябдалыг бага болгохо байна бишу.

Энэнтэй зохицуулан 1949 ондо БМАССР-эй Министрүүдэй Соедэй дэргэдхэн нотагай тилишын промышленностин Управлениин, барилгын материалнуудай промышленностин Управлениин предпритинууд болон Сүхын арнайы завод гүрэнэй дотацинаа болуулагдаһан байгаа. 1950 ондо Улан-Удын ба Сэлэндумын моторо-заһабарилгын заводууд гүрэнэй дотаци абаха болхо юм.

Хүдөө ажахын хэмжээ-ябуулануудта номоллоһон мүнгэн 1949 ондо 9 миллион 218 мянган түхэриг болохо байна. Тэрэ мүнгэн гол түлэб эмхи зургаануудыг финансирвалхын тулада, гүрэнэй дотаци үгэхэ тулада ба республикын хүдөө ажахын Министрствын ажахын органуудай эрьсын мүнгэнэй нормативыг ехэ болгохын тулада зорюулагдаха байна.

Министрствонүүдэй, Управленинүүдэй болон предпритинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй үргэ уялган хадаа гүрэнэй мүнгэн зөөринэ зохицотой хайнаар гаргашалха, хэтэрхи гаргаша хэжэ ба халан муугаар байха ябдалыг эрид шууд болуулха, алмалта арбалтын журамыг наринаар сахиха ябдалууд болоно.

(Үргэлжэлэһин 3-дахы нурта)

